

Anmälda brott

2010

RV0102

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Rättsväsende

A.2 Statistikområde

Brott

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Statistiken över anmälda brott är en del av den officiella statistiken inom rättsväsendet som behandlar statistik om brott och brottslingar (Kriminalstatistik). Statistiken omfattar brott som anmälts till rättsväsendets myndigheter och brott som uppdagats i samband med polisens eller andra myndigheters insatser.

A.4 Beställare

Brottsförebyggande rådet (Brå)
Kontaktpersoner: Anton Färnström
Telefon: 08 – 401 87 39
Telefax: 08 - 401 90 53
e-post: anton.farnstrom@bra.se

A.5 Producent

Myndighet/organisation: Brottsförebyggande rådet (Brå)
Kontaktpersoner: Anton Färnström
Telefon: 08 – 401 87 39
Telefax: 08 - 401 90 53
e-post: anton.farnstrom@bra.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Förordning (2001:100) om den officiella statistiken

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (före den 30 juni 2009, 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100)).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204) och datalagen (1973:289) för behandling som påbörjats före personuppgiftslagens ikraftträdande. På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (1995:606) och förordningen (1995:1060) om vissa personregister för officiell statistik.

A.8 Gallringsföreskrifter

Uppgifterna i personregistret skall gallras när de inte längre behövs för sitt ändamål enligt 19 § i lag (2001:99) om den officiella statistiken..

A.9 EU-reglering

Ingen EU-reglering berör statistiken från brottsstatistikregistren.

A.10 Syfte och historik

Syftet med statistiken över anmälda brott är att redovisa brottslighetens struktur och utveckling i Sverige. Statistiken över anmälda brott redovisar endast den del av brottsligheten som anmäls och registreras av polis, tull, ekobrottsmyndighet eller åklagare registreras som brott. Beroende av bl.a. brottstyp ger statistiken olika bra bild av den faktiska brottsligheten

Statistiken över anmälda brott redovisar brottslighetens omfattning, struktur, regionala fördelning och utveckling över tid.

Statistik över polisanmälda brott och uppklarade brott har kontinuerligt förts från år 1950. Statistiska centralbyrån (SCB) skötte produktionen av brottsstatistik fram till 1995 års statistik. Därefter övertog Brottsförebyggande rådet ansvaret för statistikproduktionen. Statistiken har under årens lopp påverkats av olika förändringar i bl.a. lagstiftning, statistikrutiner, fördelning av polisresurser, försäkringsbestämmelser m.m. Dessa påverkningar har i vissa fall gett effekter på statistikens jämförbarhet över tid.

A.11 Statistikanvändning

Brottsstatistiken har många olika användare och användningsområden. De huvudsakliga är:

Lokala polismyndigheter och länsstyrelser som underlag för analys av kriminalitetsutvecklingen i den egna polismyndigheten respektive det egna länet samt för uppföljning av den egna verksamheten.

Rikspolisstyrelsen, Brottsförebyggande rådet, Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och Justitiedepartementet som underlag för planering, analys- och uppföljningsarbete.

Kriminologiska, sociologiska och juridiska institutioner vid olika universitet, Polishögskolan för att följa kriminalitetsutvecklingen samt för initiering av forskning.

Finansbolagens förening för analys av utvecklingen av vissa typer av bedrägerier.

Riksdagens upplysningstjänst, media med flera för allmän information om kriminalitetsutvecklingen regionalt och i hela riket.

A.12 Uppläggning och genomförande

Den löpande brottsstatistiken är en totalundersökning. Underlaget bygger på de uppgifter som polisen, tullen, åklagarna, Ekobrottsmyndigheten och Kustbevakningen registrerar i sina administrativa system. Uppgifterna kommer huvudsakligen från polisens s.k. RAR-system (Rationell AnmälanRutin). Varje vecka överförs uppgifter (20 000 – 30 000 poster) om anmälda brott från polismyndigheternas RAR-system till Rikspolisstyrelsen, som i sin tur veckovis

levererar statistikunderlag till Brå.
Materialet kontrolleras och rättas och laddas därefter veckovis in i Brå:s brottsdatabas.

Preliminär månadsstatistik över anmälda brott tas fram en till två veckor efter redovisningsmånadens utgång. Varje kvartal görs ett något mer omfattande uttag.

Slutlig årsstatistik över anmälda brott tas fram under mars månad året efter redovisningsårets utgång. Cirka 1,3 miljoner brott redovisas per år.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Se punkt A.10 Syfte och historik.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Brottsstatistikregistret innehåller bl.a. uppgifter om samtliga anmälda brott. I statistiken redovisas antalet brott, som anmälts under redovisningsperioden, per brottstyp för landet, länen, kommunerna och i vissa fall stadsdelarna.

1.1.1 Objekt och population

Brottsstatistikregistret innehåller samtliga anmälda brott i Sverige (totalundersökning).

Anmälda brott:

Med anmälda brott avses de brott som anmäls och registreras som brott av polis, tull, åklagare, Kustbevakningen eller Ekobrottsmyndighet. Några procent av dessa händelser kommer efter utredning att visa sig inte kunna betraktas som brott. De brott som ingår i begreppet anmälda brott är brott mot brottsbalken (BrB)¹, brott mot trafikbrottslagen (TBL)², brott mot narkotikastrafflagen (NSL), brott mot miljöbalken, brott mot skattebrottslagen samt brott mot övriga specialstraffrättsliga författningar där fängelse ingår i straffskalan. Brott för vilka ordningsbot utfärdas ingår inte i statistiken över anmälda brott. De redovisas däremot i statistiken över personer lagförda för brott. I redovisningen ingår fullbordade brott, försök³, förberedelse och stämpling⁴.

Klassificeringen av brott sker efter brottskoder. Anvisningar för indelning av brott i brottskoder och beräkning av antalet brott har utfärdats av Brå i samråd med Rikspolisstyrelsen och Riksåklagaren. Brottskoderna bygger på gällande lagstiftning men är i vissa fall mer specificerade för att ge uppgifter om brottobjekt, brottsplats, offrets ålder eller kön, brottslingens tillvägagångssätt m.m. Huvudprincipen för brottsräkning är att varje gång ett lagrum överträtts skall det räknas som ett brott. Antalet brott bestäms dock av olika faktorer för olika typer av brott.

¹ Följande brott ingår inte: Vållande till kroppsskada, sjukdom i samband med trafikolycka (BrB 3 kap. 8 §), egenmäktigt förfarande genom olovligt utnyttjande av annans parkeringsplats (BrB 8 kap. 8 §), förargelseväckande beteende (BrB 16 kap. 16 §).

² *Vårdslöshet i trafik, störande av trafik i väsentlig mån ingår inte i redovisningen.*

³ *Försöksbrotten (inklusive förberedelse och stämpling) redovisas separat i statistiken för mord, och dråp, våldtäkter, bostadsinbrott och biltillgrepp.*

⁴ *Med stämpling (enligt 23 kap. 2 § 2 st. BrB) menas antingen att en person i samråd med någon annan beslutar utföra brottet, eller att en person själv erbjuder sig eller övertalar någon annan att utföra brottet.*

1.1.2 Variabler

Nedan följer en lista på de variabler som finns i registret. Alla variabler används inte för uttag av statistiktabeller. Orsaken till detta kan vara att kvaliteten på vissa variabler är bristfällig.

Beslutande myndighet:

Polismyndighet

Åklagarmyndighet

Ekobrottsmyndighet

Tullmyndighet

Brottskoder:

Brottsklassificering vid anmälan

Datum för registrering:

Inskrivningsdatum, d.v.s. datum då polisen registrerade brottet

Upptagandedatum, d.v.s. datum då anmälan inkom till polisen

Datum för tidpunkt/period då brottet begicks:

Brottstidpunkt 1 (fr.o.m.)

Brottstidpunkt 2 (t.o.m.)

Plats (geografiskt) för brottet:

Län

Kommun

Delområde

Brottsanmälanens diarienummer

Antalet anmälda brott (per brottskod)

Antalet uppklarade brott (per brottskod)

Uppgift om målsägande

Värdet på tillgripet gods o.d. (anges endast för brott mot brottsbalken 8-9 kap.)

1.1.3 Statistiska mått

De flesta beräkningar är antalsräkningar av anmälda brott uppdelade på olika redovisningsvariabler.

Procent används vid jämförelser bakåt i tiden.

Antalet anmälda brott standardiseras med hjälp av *medelfolkmängden* för att jämförelser skall kunna göras mellan geografiska områden som har olika stor folkmängd.

Antal brott per fall (brottstyper) redovisas i procent.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Följande variabler i rättsstatistikregistret används som redovisningsgrupper i statistiken över anmälda brott:

Region:

Landet

Län

Brottstyp

Tidsperiod:

Månad

Kvartal

År

Antal brott

Anmälda fall (brottstyper)

1.1.5 Referenstider

Statistik över anmälda brott (preliminära uppgifter) publiceras varje månad, medan statistik över anmälda brott (slutliga uppgifter) publiceras årligen. Referenstiden avser tidpunkten för anmälan, vilket innebär att brottstillfället kan ligga före referenstiden.

1.2 Fullständighet

Se punkt 2.2.2 Ramtäckning.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Tillförlitligheten i de uppgifter som utgör underlag för statistiken över anmälda brott och statistikens jämförbarhet över tid påverkas av olika förhållanden. Vid en bedömning av den faktiska brottsligheten på grundval av anmälningsstatistiken sammanhänger tillförlitligheten med relationen mellan anmäld och faktisk brottslighet, vilken varierar beroende av brottstyp. Tillförlitligheten sammanhänger också med svårigheter att räkna och klassificera brott.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Ej relevant - Totalundersökning

2.2.2 Ramtäckning

Syftet med brottsstatistiken är att mäta brottsligheten i Sverige (målpopulation). Statistiken mäter den brottslighet som anmäls till och registreras av polisen

(rampopulation). Den faktiska brottsligheten är alltså för många brottstyper betydligt mer omfattande än vad som framgår av den officiella statistiken. För dödligt våld (mord, dråp och misshandel med dödlig utgång) är den faktiska brottsligheten dock lägre än den registrerade. Se 4.3 nedan.

Kvoten mellan det faktiska antalet brott och det anmälda (synliga) antalet brott kallas för mörkertalet. Mörkertalet varierar för olika brottstyper, vilket medför att statistiken över anmälda brott ger olika bra bild av brottsligheten. Avgörande för om ett brott blir registrerat är dels möjligheten att upptäcka brottet, dels viljan att anmäla brottet till polisen.

Vissa brott har ett definierat offer för brottshändelsen s.k. offerbrott. För att brottet skall komma till polisens kännedom måste offret, ett vittne eller någon annan person som känner till händelsen anmäla brottet. Ofta är det offrets vilja att anmäla brottet (anmälningsbenägenhet) som avgör om det blir registrerat som brott. Anmälningsbenägenheten kan t.ex. vara beroende av skadans grovhet, relationen mellan offer och gärningsman, försäkringsskydd med mera.

Vissa brott registreras i samband med att de upptäcks som ett resultat av polisens, tullens eller andra myndigheters arbetsinsatser s.k. spanings- och ingripandebrott. För dessa brott speglar antalet anmälda brott i första hand myndighetsaktiviteter.

Att det finns ett mörkertal är ibland av mindre betydelse då man studerar brottsutvecklingen. Om mörkertalet är stort eller litet spelar inte så stor roll förutsatt att det är något så när konstant. Om mörkertalet är konstant över tid följer den anmälda brottsligheten samma utveckling som den faktiska brottsligheten. Mörkertalet kan dock förändras över tid till följd av förändringar i allmänhetens och olika institutioners anmälningsbenägenhet och förändringar i den polisiära verksamhetens omfattning eller inriktning.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna i registret bygger på de uppgifter som polisen och åklagarna registrerar i sina system. Vid registrering av brott skall brottet klassificeras samt antalet brott räknas. Klassificeringen och antalsräkningen av brott sker efter anvisningar som finns i publikationen *Kodning av brott*. Brottet kan få en annan klassificering (brottskod) när brottet klarats upp.

I statistiken förekommer felklassificeringar på grund av skrivfel, feltolkade kodanvisningar, felbedömningar av händelsen och så vidare. Beträffande felbedömningar av händelser, är det vanligare för brott där det finns gränsdragningsproblem eller händelser där det är svårt att bedöma om de är brottsliga eller ej. Felkällorna är dock generellt sett av mindre betydelse vid tolkning av statistiken. För brottskategorier med litet antal brott som t.ex. mord, dråp och misshandel med dödlig utgång, kan felkällorna dock störa statistiken. Detsamma gäller när man analyserar brottsutvecklingen i enskilda polismyndigheter eller län, där antalet brott är litet.

Skillnader förekommer angående tillämpningen av anvisningarna för antalsräkningen av brott i olika polismyndigheter. Antalsräkningen kan ha betydelse för vissa brottstyper (t.ex. vissa misshandelsbrott och sexualbrott) vid analys av brottsutvecklingen. I statistiken över anmälda brott avser totalt sett 96 procent av alla anmälningar en brottstyp och ett brott.

2.2.4 Svartsbortfall

Ej relevant.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifter från polismyndigheterna och åklagarna levereras till registret en gång i veckan via RPS. Eftersom materialet handhas av flera olika personer kan fel uppstå i hanteringen eller bearbetningen av materialet. För att undvika sådana fel utförs flera olika kontroller av materialet.

När materialet tagits emot körs kontrollprogram där olika rimlighetskontroller görs, bland annat kontroll av antalsräkningen av brott, validitetstest och olika logiska kontroller. Felaktigheter rättas och kontrollprogrammet körs tills materialet kan godkännas. En slutlig kontroll av att materialet med ytterligare rimlighetskontroller görs dessutom efter att statistiktabeller har framställts.

2.2.6 Modellantaganden

Ej relevant.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ej relevant.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningsfrekvens

Statistiken över anmälda brott redovisas per månad, kvartal och år.

Publiceringsfrekvens

Preliminär statistik över anmälda brott publiceras varje månad. Dessa uppgifter kan komma att förändras när den årliga (slutliga) statistiken redovisas.

Preliminär månads- och kvartalsstatistik över anmälda brott avseende senaste redovisningsmånad/kvartal framställs och publiceras på Brå:s webbplats. Den finns dessutom tillgänglig hos Brå.

Slutlig statistik över anmälda brott publiceras årsvis.

Uppgiftsinsamlingsfrekvens

Statistikunderlaget avseende anmälda brott levereras veckovis till Brå.

3.2 Framställningstid

Preliminär månadsstatistik finns tillgänglig hos Brå cirka en till två veckor efter referensmånadens utgång.

Preliminär kvartalsstatistik över anmälda brott publiceras cirka två veckor efter referenskvartalets utgång.

Slutlig statistik över anmälda brott publiceras cirka tre månader efter redovisningsårets utgång.

3.3 Punktlighet

Omorganisationer och omläggningar i uppgiftslämnarnas administrativa rutiner och omläggning av Brå:s produktionssystem har tidigare orsakat störningar i produktionen och vissa förseningar av publiceringen. Under senare år har dock utsatta produktionstider kunnat hållas.

4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Brottsstatistiken har förts sedan 1950. Statistikens jämförbarhet påverkas av bland annat omläggningar i statistikrutiner, förändringar i lagstiftning,

fördelning av polisens resursinsatser, ändrade försäkringsrutiner m.m.

Omläggningar i statistikrutiner

Statistikrutinerna för anmälda brott har ändrats vid flera tillfällen, t.ex. genom ny insamlingsteknik eller nya redovisningssätt. Större förändringar har genomförts följande år:

År 1965 förstatligades polisväsendet och en rad förändringar genomfördes. Diarieföringen gjordes enhetlig och ett nytt system för statistikframställningen infördes. Dessa förändringar torde i hög grad ha påverkat statistiken.

År 1968 genomfördes ännu en omläggning av statistiken samtidigt som man införde ADB inom polisväsendets rapporteringssystem. Den innebar bl.a. att brottsredovisningen blev mer detaljerad, framför allt för förmögenhetsbrott. Allmänt sett antas dessa förändringar ha medfört att de uppgifter som lämnas till statistiken numera är mer tillförlitliga.

År 1975 infördes nya regler för kodning och antalsräkning av brott samtidigt som ADB-systemet för statistiken förändrades i grunden. Det är inte klart i vad mån denna omläggning påverkat jämförbarheten.

Under 1990-talet infördes successivt datoriserade rutiner för brottsanmälan i samtliga polisdistrikt, det s.k.. RAR-systemet samtidigt som polisväsendet omorganiserades. Detta har i viss mån påverkat statistiken, särskilt då det gäller regionala uppgifter.

Vid slutet av år 1999 påbörjades en större omläggning hos Rikspolisstyrelsen (RPS) av de system som levererar uppgifter till statistiken. Med anledning av detta har Brå gjort stora omläggningar av sitt statistiksystem och inhämtar numera uppgifter om anmälda brott direkt från polisens ärendesystem. Dessa omläggningar kan ha påverkat statistiken under åren 1999 och 2000. Bland annat kan trafikbrotten ha påverkats av omläggningen.

Under år 2007 har åklagarmyndigheten infört ett nytt ärendehanteringssystem, (Cåbra). Uppgifter från både de gamla (Brådis och Envi s) och de nya systemen ligger till grund för statistiken uppkärade brott och misstänkta personer och även en viss del till anmälda brott. Två förbättringar har kunnat genomföras i och med det nya systemet år 2007. Dels i anmälda brott (se Anmälda brott) och dels i misstänkta personer eftersom systemomläggningen har inneburit att åklagaren numera förutom misstankar även hanterar brott där det inte finns någon misstänkt person.

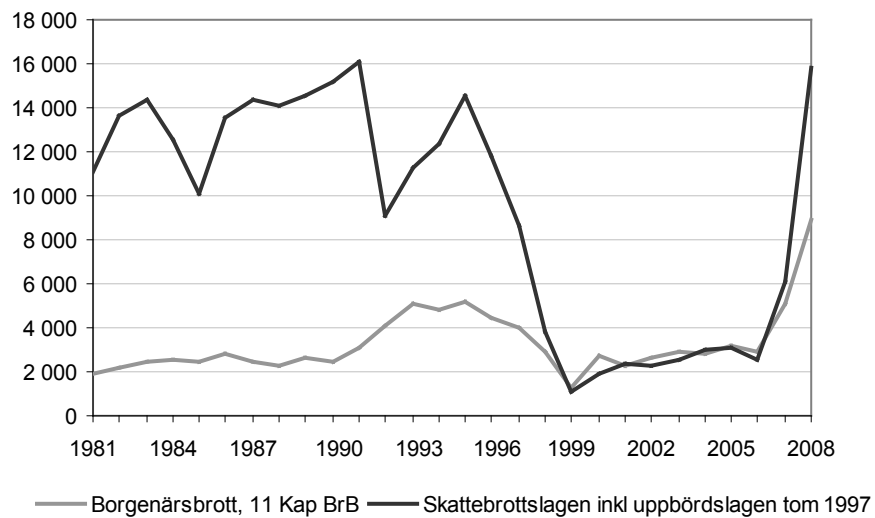
Förbättringen i anmälda brott till följd av systemomläggningen berör brott som vanligtvis anmäls direkt till åklagaren, såsom skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott (BrB kap 11). Ändringen innebär att även brott som saknar misstakt person efter systemomläggningen levereras till Brå. Samtliga anmälda brott av dessa kategorier ingår därmed i statistiken från och med år 2007, till skillnad från tidigare år då endast anmälda brott av den här typen redovisades då det fanns en skäligen misstakt person. Detta har medfört att från och med år 2007 redovisas betydligt fler anmälda brott avseende skattebrott, miljöbrott och borgenärsbrott jämfört med föregående år. Tidigare år har alltså antalet anmälda brott för dessa brottskategorier underskattats.

Under år 2007 tillkom ett stort antal nya brottskoder med syfte att särredovisa ålder och kön för misshandel och sexualbrott mot barn i åldern 0–18 år. Därutöver tillkom nya brottskoder för andra ändamål, bland annat som en följd av ny lagstiftning (bidragsbrottslagen) avseende bedrägerier mot myndigheter (se nedan). De nya brottskoderna började tillämpas vid olika tillfällen i mitten av året. Som en konsekvens av detta måste de nya koderna beaktas vid uttag av statistik för hela året – både gamla och nya koder eller rubriceringar måste tas med vid uttag från den interaktiva databasen. I de färdiga statistiktabellerna har dock hänsyn tagits till detta, och där redovisas uppgifter för hela året efter den tidigare indelningen.

Under år 2008 tillkom ett stort antal nya brottskoder med syfte att särredovisa nära relation för misshandel inomhus mot kvinnor respektive män i åldern 18 år eller äldre samt åldersfördelning (0–17 år respektive 18 år eller äldre) för människohandel, olaga hot och ofredande. Därutöver tillkom nya brottskoder för andra ändamål, bland annat särskilda brottskoder för falsk tillvitelse, övergrepp i rättssak, bestickning, mutbrott, tjänstefel och brott mot tystnadsplikt samt ett antal brottskoder för brott mot smugglingslagen. De nya brottskoderna började tillämpas från och med december månad. Som en konsekvens av detta måste de nya koderna beaktas vid uttag av statistik för hela året – både gamla och nya koder eller rubriceringar måste tas med vid uttag från den interaktiva databasen. I de färdiga statistiktabellerna har dock hänsyn tagits till detta, och där redovisas uppgifter för hela året efter den tidigare indelningen.

År 2008 redovisades betydligt fler anmälda skatte- och borgenärsbrott än tidigare år. Mellan år 1998 och fram till första halvåret 2007 har antalet anmälda brott för dessa brottskategorier underskattats. Under den perioden har Brå endast fått information om anmälda brott från Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten i de fall där det fanns en skäligen misstänkt person.

Underskattningen beror på begränsningar i ärendehanteringssystemen. Under år 2007 implementerade Åklagarmyndigheten ett nytt ärende hanteringssystem (Cåbra) som även används av Ekobrottsmyndigheten. Efter införandet av det nya ärendehanteringssystemet får Brå även information om anmälda skatte- och borgenärsbrott där det inte fanns någon misstänkt person eller där misstanken var av lägre grad än skäligen. Under år 2007 kunde man också i statistiken se en relativt stor ökning av antalet anmälda ekobrott, vilket är en förväntad effekt av systemskiftet. Antalet anmälda brott var år 2008 på ungefär motsvarande nivå som innan år 1998. Brå kan nu redovisa samma typ av information när det gäller anmälda skatte- och borgenärsbrott som innan år 1998 (se figur A). Följaktligen är statistiken över anmälda skatte- och borgenärsbrott år 2007 och 2008 ej jämförbar med åren 1998–2006.

Figur A. Antal anmälda skatte- och borgenärsbrott, åren 1981–2008.

Ytterligare faktorer, förutom att det faktiska antalet kan ha ökat, som delvis har påverkat antalet anmälda skatte- och borgenärsbrott är en förändring i registreringen och antalsräkningen av dessa brott. Under andra halvåret 2007, då det nya ärendehanteringssystemet var implementerat, uppmärksammades registreringen och antalsräkningen av Ekobrottsmyndigheten. Det innebär att man i många fall registrerade ett brott för varje deklaration eller räkenskapsår där man tidigare hade registrerat ett brott oavsett antal deklarationer eller ett brott per bolag oavsett hur många räkenskapsår som omfattades. Detta är i enlighet med anvisningarna Kodning av brott som finns publicerade på www.bra.se. Under år 2008 har man även underlättat för användarna i ärendehanteringssystemet när det gäller registrering och redigering en större mängd brott.

År 2010 gjordes anpassningar i Brå:s statistikdatabas som följd av Åklagarmyndighetens införande av Cåbra. Syftet med anpassningarna var att förbättra tillförlitligheten i antalsräkningen av anmälda brott som registrerats hos Åklagarmyndigheten eller Ekobrottsmyndigheten. I Cåbra har en unik brottidentitet (BID) införts som ger bättre möjligheter att identifiera och följa upp enskilda brott. Det gäller till exempel brott som av administrativa skäl flyttas mellan olika ärenden eller åklagarkammare. Analyser efter anpassningen till den unika brottsidentiteten visar att antalet anmälda brott har varit underskattade sedan systemsiftet hos Åklagarmyndigheten. Vid tester har det visat sig att det i statistiken över samtliga anmälda brott år 2007 har tillkommit cirka 0,8 procent fler brott efter anpassningen. Motsvarande för åren 2008-2009 är cirka 0,2 procent fler brott. Underskattningen av antalet anmälda brott kan framförallt härröras till anmälda skattebrott samt även till viss del till borgenärsbrott. Detta beror på att dessa brottstyper oftast registreras i Åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem. Enligt de gjorda testerna har cirka dubbelt så många skattebrott tillkommit efter anpassningen för år 2007 och drygt 60 procent fler borgenärsbrott. För år 2008-2009 har 10 respektive 1 procent fler skattebrott tillkommit och 8 samt 1 procent borgenärsbrott. Därmed är inte jämförelser av anmälda borgenärs- och skattebrott åren 2007-2009 med 2010 relevanta. När det gäller statistik över den ekonomiska brottsligheten är jämförbarheten och tolkningen även för tidigare år problematisk, se nedanstående punkter. För mer information om påverkan av ovan beskrivna anpassningar till CÅBRA kontakta Brå, Enheten för Rättsstatistik.

Förändringar i lagstiftningen

Ju längre tidsperioder som analyseras, desto troligare är det att det skett förändringar i lagstiftningen som påverkar jämförbarheten över tid. Förändringarna gäller såväl nykriminalisering som avkriminalisering, nya definitioner av brott och nya sätt att antalsräkna brotten. En stor förändring genomfördes år 1965 då brottsbalken ersatte den tidigare gällande strafflagen.

Den 1 augusti 2007 började bidragsbrottslagen, som inte tillhör brottsbalken, att tillämpas. Det innebär att brott som begicks från och med detta datum redovisas insamlas med nya rubriceringar och brottskoder. Under hela år 2007 redovisas dock dessa brott som bedrägerier under brottsbalken, trots att bidragsbrottslagen är en egen lag och inte tillhör brottsbalken. I den interaktiva databasen kan man särskilja brott mot bidragsbrottslagen.

Förändringar i fördelningen av polisens resursinsatser

För vissa brottstyper får förändringar i polisens resursinsatser speciell stor betydelse. Detta gäller för de brott där det finns ett starkt samband mellan polisens resursinsatser och antalet anmälda brott, så kallade spaningsbrott. Exempel på sådana brott är narkotikabrott och trafikbrott.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Utifrån brottsstatistiken är det svårt att jämföra den svenska brottslighetens omfattning med andra länders. Brottsstatistiken återspeglar inte bara brottslighetens nivå, utan påverkas också av andra faktorer som insamlings- och bearbetningsrutiner, lagstiftningens utformning samt anmälnings- och registreringsbenägenheten. En gemensam standard för att kunna göra internationella jämförelser saknas för närvarande.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Övrig statistik inom rättsväsendet (t.ex. personer lagförda för brott) kan användas för att ge en bild av brottsligheten från ett annat perspektiv. Ett annat sätt att belysa brottsligheten är genom så kallade offerundersökningar. I offerundersökningar tillfrågas ett urval av människor om de varit utsatta för brott. Sådana undersökningar har utförts av SCB, Brå m.fl. För vissa typer av brott kan statistik hämtas från alternativa källor för jämförelse. Ett exempel på detta är statistik över brottskategorin mord, dråp och misshandel med dödlig utgång. Statistiken över anmälda mord, dråp och misshandel med dödlig utgång ger en skev bild av det faktiska antalet mord. Detta beror på att man vid anmälningstillfället (då statistikunderlaget registreras) inte riktigt vet vilka fall som är mord och vilka fall som är olyckor, överdoser, självmord m.m. Detta gör att fall som inte är mord rubriceras som mord i statistiken över anmälda brott. Därför har Brå de senaste åren även gjort en specialstudier där man efter utredning studerat varje enskilt ärende för att kunna avgöra om det varit mord eller inte. Resultatet från den studien finns presenterat i årsboken Kriminalstatistik.

Alternativ statistik över mord och dråp kan hämtas från Socialstyrelsens dödsorsaksregister.

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Preliminär statistik över anmälda brott publiceras varje månad och kvartal. Statistiken kan hämtas från Brå:s webbplats www.bra.se eller kostnadsfritt beställas från Brå, Information och förlag, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75.

Slutlig statistik över anmälda brott publiceras årligen.

Den slutliga statistiken publiceras också årligen i Brå:s tryckta publikation Kriminalstatistik.

Kriminalstatistik 2009 (Brå-rapport 2010:15) kostar 335 kronor och kan beställas från Fritzes Kundservice, 106 47 Stockholm, tfn 08-690 91 90, fax 08-690 91 91, e-post order.fritzes@nj.se.

Den kan också laddas ner kostnadsfritt från Brå:s webbplats (www.bra.se).

Både den slutliga och den preliminära statistiken presenteras på Brå:s webbplats på internet: www.bra.se. Där finns även historiska uppgifter på länsnivå. För anmälda brott finns länsvisa uppgifter från och med år 1975.

Enstaka tabeller över brottsstatistik kan kostnadsfritt beställas från Brå via kontaktpersonerna för statistiken eller Brå, Information och förlag, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75.

Vissa tabeller publiceras i SCB:s publikationer Statistisk årsbok

5.2 Presentation

Häftet Anmälda brott – halvårsstatistik innehåller mindre tabeller, diagram samt kortare beskrivning av brottsutvecklingen i hela landet och i länen. Cirka 25 sidor.

Årsboken Kriminalstatistik innehåller en kortare beskrivning av statistiken med kvalitetsdeklaration och ett 70-tal tabeller. Cirka 7 tabeller rör statistiken över anmälda brott. Boken omfattar cirka 270 sidor.

Pressmeddelanden ges vanligen ut i samband med att preliminär halvårsstatistik första halvåret och helårsstatistik publiceras.

I en interaktiv databas på Brå:s webbplats (www.bra.se) presenteras månadsvis preliminär statistik över anmälda brott. I denna databas presenteras även årsvis slutlig statistik över anmälda brott från och med år 1975. Både den preliminära och slutliga statistiken redovisas, förutom för hela landet, efter län, kommun och stadsdel i Stockholm, Göteborg och Malmö.

Vid sidan av den interaktiva databasen presenteras kvartalsstatistik över anmälda brott och slutlig årsstatistik över anmälda brott i en databas med färdiga tabeller. Där finns historiska tabeller från och med år 1988 för varje län. Förutom översiktstabeller finns detaljerad statistik på länsnivå från och med år 1995. Dessa uppgifter tas hem till egen dator som excelfiler. På webbplatsen finns även kommentarer till utvecklingen samt förklaringar och anvisningar till hur man tolkar statistiken.

5.3 Dokumentation

Dokumentation om brottsstatistiken finns i olika typer av arbetsmaterial.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Den statistik som publiceras redovisar fördelningen av anmälda brott efter vissa variabler och vissa indelningar av dessa. Statistik presenterad på annat sätt och efter andra av de variabler som lagras i databasen (se avsnitt 1.1.1) kan specialbeställas. Kostnader för detta uppgår till 785 kr plus moms per arbetstimme för framställningen. Vissa uppgifter är dock sekretesskyddade.

5.5 Upplysningstjänster

Upplysningar om statistiken och dess innehåll kan fås från

- Brå:s Enhet för Rättsstatistik, Brå, Enheten för Rättsstatistik, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 87 53, e-post anton.farnstrom@bra.se
- Brå:s informationsenhet, Brå, Information och förlag, Box 1386, 111 93 Stockholm, tfn 08-401 87 00, fax 08-411 90 75, e-post info@bra.se.
- Brå:s webbplats www.bra.se.